

LEKGETHO LA KGO THATSO YA KHIRO (ETI)

Ke sefe se Setjha?

- **01 Phuptjane 2018 - Tsepamiso ya dibuka ya Selemo ka seng ya Mongamosebetsi ya 2018 (1 Tlhakubele 2017 - 28 Hlakola 2018)**
Mona le tsebiswa ka boikokobetso hore letsatsi la makgaolakang la ho nyehelwa ha Lefa ha o ntse o fumana Moputso - Pay-As-You-Earn (PAYE) e leng Tsepamiso ya Selemo ka seng ya dibuka tsa Beng ba mosebetsi bakeng sa nako ya la 1 Tlhakubele 2017 - 28 Hlakola 2018 ho SARS, ho tiisang kapa ho lokisang bokaalo ba lekgetho ba lenane la meputso e ileng ya tsebahatswa bakeng sa nako ya lekgetho ya 2017/2018, jwale e se e kwetswe ho tloha ka la 31 Motsheanong 2018. Dinyehelo tsa hao di morao ho nako mme di lokela ho nyehelwa ntle ho senya nako kaha o ka nna wa fumantshwa dikotlo.
- **01 Mmesa 2018 - 2018 Tsepamiso ya Selemo ka seng ya dibuka tsa Beng ba mosebetsi - Annual Employer Reconciliation (1 Tlhakubele 2017 – 28 Hlakola 2018) - E KWETSWE**
Beng ba mosebetsi ba lokela ho nehelana ka Tsepamiso ya bona ya Lekgetho la Lefa ha o ntse o sebetsa (PAYE) pakeng tsa la 1 Mmesa le 31 Motsheanong 2018 ho SARS, ba lokela ho tiisa kapa ho lokisa bokaalo bo hlahellang lenaneng la bona la meputso boo ba tsebahaditseng ka bona ka nako ya lekgetho ya 2017/2018.
- **16 Phuptjane 2018 - PAYE BRS bakeng sa Tsepamiso ya dibuka ya Mongamosebetsi (ho ntshuwa ha Phato 2018)**

[PAYE BRS for Employer Reconciliation \(August 2018 release\) version 17](#) e ile ya phatlalatswa.
- **05 Tlhakubele 2018 - Updated e@syFile™ Employer version 6.8.3**

[e@syFile™](#) Employer software e ntjhafaditswe ho tloha ho 6.8.2 ho ya ho [version 6.8.3](#), o ka lekola ho ntshuwa hona le dintlha tse ding tse mabapi le diphetoho tse entsweng ho software ena.
- **01 Tshitwe 2017 - Ho tiiswa ha dintlha tsa PAYE**
Beng ba mosebetsi ba koptjwa ho lekola dintlha tsa bona tsa banka tsa PAYE ho eFiling foromong ya RAV01. Sena se tla netefatsa hore dintlha di nepahetse moo ho lebelletsweng pusetso ya ETI. Ebang lesedi le fosahetse beng ba mosebetsi ba tla tlameha hore ba etele lekala le haufi la SARS ho ya le ntjhafatsa.

Hobaneng ho na le ETI?

Dimiliyone tsa batjha ba Mafrikaborwa ba qheletswe ka thoko ho beng le seabo diketsaholong tsa ikonomi mme ka lebaka la seo ba iphumane ba le ka mosing ho tsa khiro, sena se bake ho nyahama le ho se natswe ho tsa ikonomi. Dipaloploa tse hodimo tsa batjha ba hlokang mesebetsi di bolela hore ha ba fumane boitsebelo kapa boiphihlelo bo hlokehang ho kganna le ho isa ikonomi ena pele. Tlhokeho ena ya boitsebelo e na le ditlamorao tse mpe tsa nako e telele ikonoming ya rona.

Afrika Borwa ka tlhokeho ya jwale ya boitsebelo le boiphihlelo mmoho le menahano e mabapi le melao e thata ya tsa basebetsi, e etsa hore beng ba bang ba mesebetsi ba be lesisitheho ho hira batjha.

Jwalo ka mongamosebetsi Afrika Borwa, o na le monyetla o moholo wa ho nyolla ho hirwa ha batjha ba batlang mesebetsi.

Ke eng?

ETI ke tsela ya ho kgothaletsa beng ba mesebetsi ho hira batjha ba ntseng ba batlana le mesebetsi. Le qadile ho sebetsa ka la 1 Pherekong 2014.

Melemo e ka kgolwang ke beng ba mesebetsi ke efe?

Melemo ya ETI ke ena:

- E tla fokotsa ditjeo tsa ho hira batjha ka tsela ya ho arolelana ditjeo le mmuso, ka ho o dumella ho fokotsa bokaalo ba [Pay-As-You-Earn \(PAYE\)](#) boo o bo lefang mme sena se etse hore moputso wa mosebetsi o se amehe.
 - Mohlala, beng ba mosebetsi ba ingodiseditseng PAYE, mme ba hira motho kgwedi kaofela ya Hlakola 2014 mme a fumana R2000, o tla fumana kgaolelo ya R1000 sekolong sa hao sa kgwedi ka nngwe sa PAYE (ha feela e le hore mosebetsi o ikamahanya le ditlhoko tsa molemo ona mmoho le ditlhoko tse ding tse setseng). Ho fumana lesedi le leng mabapi le ka moo ETI e sebetsang ka teng, [tobetsa mona](#).
- Beng ba mosebetsi ba tla kgona ho tseka kgothatso ena nako e kana ka dikgwedi tse 24 bakeng la basebetsi bohle ba monyetleng wa sena. [Tobetsa mona](#) ho fumana lesedi le fetang lena.
- Bokaalo ba kgothatso bo fapana ho latela moputso o leshwang mosebetsi ka mong ya amehang le hore mosebetsi eo ya amehang o ne a hirilwe ha lenaneo lena la ETI le ne le qala ka la 1 Mphalane 2013. ETI e ka tsekwa feela bakeng sa nako ya dikgwedi tse 24 tse monyetleng wa sena. [Tobetsa mona](#) ho fumana lesedi le fetang lena.
- Kgothatso ena e tla sebetsa mmoho le mananeo a jwale a mmuso a nang le maikemisetso a tshwanang a kang ditumellano tsa boithuto mosebetsing (learnerships).
- Sepheo sa ETI ke ho bebofatsa khiri e eketsehileng ya batjha ba ntseng ba batlana le mosebetsi.

Ke mang ya monyetleng wa sena?

- Mongamosebetsi o monyetleng wa ho tseka ETI ebang -
 - A ingodiseditse Lekgetho la Basebetsi (PAYE), kapa o tlameha hore a be a kgona ho [ka ingodisetsa PAYE](#) (mohlala: mongamosebetsi a ke ke a ikgethela ho ingodisetsa ETI feela, o tlameha hore a kgotsofatse ditlhoko tse ding tsa boingodiso)
 - A se boemong ba naha, ba provense kapa ba lehae mmusong
 - E se setheo sa setjhaba se lenaneng la Shejule ya 2 kapa 3 ya Molao wa Botsamaisi ba Ditjhelete tsa Setjhaba (ntle feela le ditheo tseo tse hlwalilweng ke Letona la Ditjhelete ka Tsebiso Koranteng ya Mmuso)
 - E se setheo sa masepala
 - A fanyehilwe ke Letona la Ditjhelete ka lebaka la ho tlosa mosebetsi moo a neng a le teng kapa ka ho se ikobele boemo ho ya ka moo bo tla beng bo laetswe ka teng ke Letona ho ya ka molao.

Keletso ya Bohlokwa: Ho fumana hore na o mongamosebetsi ya ka unang molemo wa sena [tobetsa mona](#).

Ke tseba jwang hore mosebetsi a ka una molemo wa sena?

Keletso ya Bohlokwa: Ha ho moedi palong ya basebetsi ba angwang ke sena bao o ka ba hirang.

Motho ka bomong ba hae o monyetleng wa ho una molemo wa sena ebang -

- A na le bukana ya boitsebiso ya Afrika Borwa (ID), phemiti ya bophaphathehi ba sepolotiki kapa ID e ntshitsweng ho latela dintlha tsa Molao wa Bophaphathehi
- A le dilemo tse 18 ho isa ho 29 (ka kopo hlokomela hore moedi wa dilemo o ka se sebetse ebang mosebetsi a **fana ka ditshebetso haholoholo ka hara** sebaka se ikgethang sa ikonomi (SEZ), ho mongamosebetsi ya **sebetsang ka hara SEZ**. Di-SEZ tse latelang di kgethilwe jwalo ke Letona la Ditjhelete **ho tloha ka la 1 Phato 2018**:

Khoutu	Tlhaloso
COE	COEGA SEZ
DTP	DUBE TRADE PORT SEZ
EAL	EAST LONDON SEZ
MAP	MALUTI-A-PHOFUNG SEZ
SLB	SALDANHA BAY SEZ
RIB	RICHARDS BAY SEZ

- Ka kopo hlokomela hore moedi ona o butsweng wa dilemo ha o so sebetse ha jwale bakeng sa indasteri efe kapa efe e itseng e kgethilweng ke Letona la Ditjhelete.

- E se mosebeletsi wa ka lapeng
- E se “[motho ya tsebanang](#)” le mongamosebetsi
- E le motho ya kileng a hirwa ke mongamosebetsi kapa motho ya amanang le mongamosebetsi ka la kapa ka mora la 1 Mphalane 2013 mme
- A lefilwe bonnyane ba moputso bo amang mongamosebetsi ya jwalo kapa ebang bonnyane ba moputso bo sa sebetse mona, a lefilwe moputso o lekanang le R2 000 (moo mosebetsi ya monyetleng wa ho una sena a ileng a hirwa nako ya dihora tse 160 ka kgwedi) mme tjehele eo e sa fete moputso wa R6 000.

Hwa bohlokwa: Molemo wa ETI o ka tsekwang ke mongamosebetsi o ka itshetleha hodima boleng ba moputso wa kgwedi ka nngwe bo leshwang mosebetsi ya monyetleng wa sena. Ebang mosebetsi a sebeditse dihora tse ka tlase ho tse 160 ka kgwedi, bokaalo ba moputso bo tlameha ho ballwa kaofela (grossed up) ho isa ho dihora tse 160 ka kgwedi ho sebetse palo ya boleng ba ETI. Bokaalo bona bo ka nna ba sebetswa palo hore bo iswe tlase (grossed down) ka yona palohare eo. [Sheba lesedi le leng mona.](#)

Ebe ho tla ba le dikotlo?

E, ho tla ba le dikotlo ebang:

- Mongamosebetsi a etsa tseko ya ETI bakeng la mosebetsi ya monyetleng wa sena mme a fumana moputso o ka tlase ho moedi o behilweng (kapa tjehele e ka tlase ho R2 000 moo moedi ona o sa sebetse teng). Ho tla behwa kotlo e lekanang le 100% ya ETI e ileng ya tselwa mosebetsi oo. Sena se tla etsa hore ho be le kgaello lekgethong la mosebetsi mme ho ka nna ha ba le tswala le dikotlo tse ding ho ya ka dintlha tsa Molao wa Tsamaiso ya Lekgetho.
- Mongamosebetsi o nkuwa [a tlositse mosebetsi](#) moo a neng a le teng hore a hire e mong ya tlang ho ba monyetleng wa sena. Ho tla ba le kotlo ya R30 000 bakeng sa mosebetsi ka mong ya tlositsweng moo a neng a le teng.

Monyetla ona o tla ba teng ho fihlela neng?

Letsatsi la sethathong la ho qetela la 31 Tshitwe 2016 le ile la atoloswa ho fihlela ka la 28 Hlakola 2019.

Mongamosebetsi o kgona ho etsa tseko ya monyetla ona nakong ya dikgwedi tse 24 molemong wa basebetsi bohle ba monyetleng wa sena.

O hloka thuso?

Letsetsa SARS Contact Centre ho 0800 00 SARS (7277), kapa etela lekala la hao le haufi la [SARS](#).

Keletso ya Bohlokwa: Ka nako e nngwe ho ka ba thata ho utlwisisa difomula mme ka hoo re na le tataiso ya mohato ka mong ya ETI, [tobetsa mona](#).

Ho fumana lesedi le leqepheng lena ka dipuo tse fapaneng tobetsa dikgokedi tse ka tlase: